

Bijna 5 duizend flitsscheidingen in 2003

Maarten Alders en Carel Harmsen

In 2003 vonden 4,8 duizend flitsscheidingen plaats. In 2002 waren dit er nog 4,1 duizend. De flitsscheiding vormt hiermee een serieus alternatief voor echtscheiding. Voor bijna een op de acht echtparen is de flitsscheiding een dergelijk alternatief. Flitsscheiders zijn gemiddeld wat jonger dan echtscheiders. Bij een flitsscheiding zijn minder vaak kinderen betrokken dan bij een echtscheiding. Toch had ongeveer de helft van de vrouwen die in 2003 een flitsscheiding meemaakten een of meer thuiswonende kinderen.

Partnerschap en flitsscheiding

Sinds 1 januari 1998 is het in Nederland mogelijk een partnerschap te registreren. Het geregistreerd partnerschap is een wettelijke samenlevingsvorm die openstaat voor paren van gelijk en verschillend geslacht. In veel opzichten lijkt het geregistreerd partnerschap op het huwelijk. Zo wordt het voltrokken door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente. Daarnaast is er wederzijdse onderhoudsplicht tussen de partners en kan er tussen de partners een gemeenschap van goederen ontstaan. Er zijn echter ook belangrijke verschillen. Een kind dat wordt geboren in een huwelijk heeft van rechtswege beide echtgenoten als ouder. Bij een geregistreerd partnerschap is dit niet het geval. Een ander verschil is dat men voor de ontbinding van een huwelijk altijd naar de rechter moet. Ontbinding van een geregistreerd partnerschap kan ook buiten de rechter om als beide partners het met elkaar eens zijn. Dit wederzijds goedvinden moet wel aantoonbaar en goed geregeld zijn. De partners moeten daarom een overeenkomst opstellen bij een advocaat of notaris, waarin ze bevestigen dat ze het partnerschap willen beëindigen en waarin goede afspraken worden gemaakt over zaken als de verdeling van bezittingen en alimentatie. De overeenkomst moet worden ingeschreven in het register bij de burgerlijke stand. Pas dan is het geregistreerd partnerschap beëindigd.

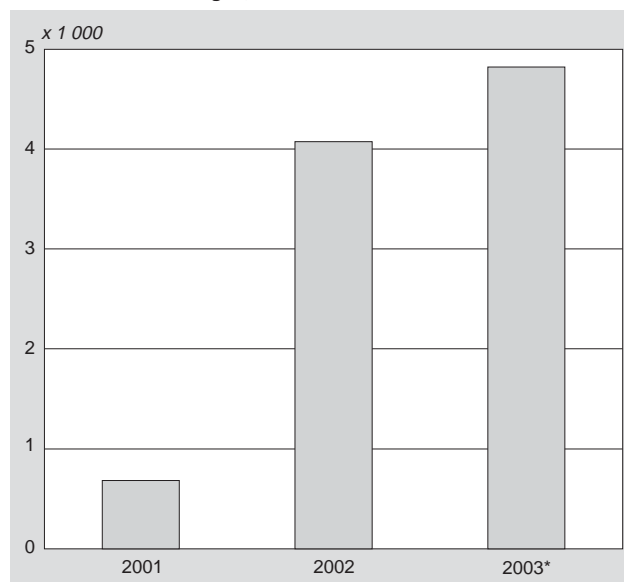
Sinds 1 april 2001 bestaat de mogelijkheid een geregistreerd partnerschap om te zetten in een huwelijk. Eveneens kan een huwelijk worden omgezet in een geregistreerd partnerschap. De ambtenaar van de burgerlijke stand moet hiervoor een akte van omzetting maken. Een omzetting heeft in principe geen gevolgen voor de bestaande situatie. Zo verandert er niets aan het gezag over een kind. De mogelijkheid van het omzetten vormt onderdeel van de flitsscheiding. De echtgenoten laten hun huwelijk omzetten in een geregistreerd partnerschap. Vervolgens wordt het geregistreerde partnerschap ontbonden.

Flitsscheidingen

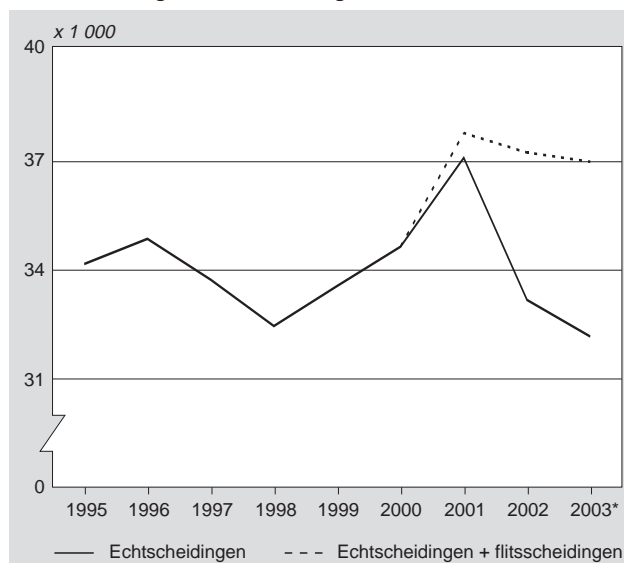
In 2003 zijn 4,8 duizend huwelijken beëindigd door middel van een flitsscheiding, tegen 4,1 duizend in 2002 (grafiek 1). Sinds de mogelijkheid van flitsscheiding bestaat (vanaf 1 april 2001), is hiervan ongeveer 9,6 duizend keer gebruikgemaakt.

De mogelijkheid van een flitsscheiding blijkt voor veel paren een serieus alternatief voor een formele echtscheiding. Het aantal echtscheidingen is gedaald van 37 duizend in 2001 tot 33 duizend in 2002 en 32 duizend in 2003 (grafiek 2). Deze daling wordt vrijwel volledig gecompenseerd door de toename van het aantal flitsscheidingen. Hierdoor is het totaal aantal huwelijken dat door een echtscheiding of flitsscheiding

1. Aantal flitsscheidingen, 2001–2003

2. Flitsscheidingen en echtscheidingen, 1995–2003

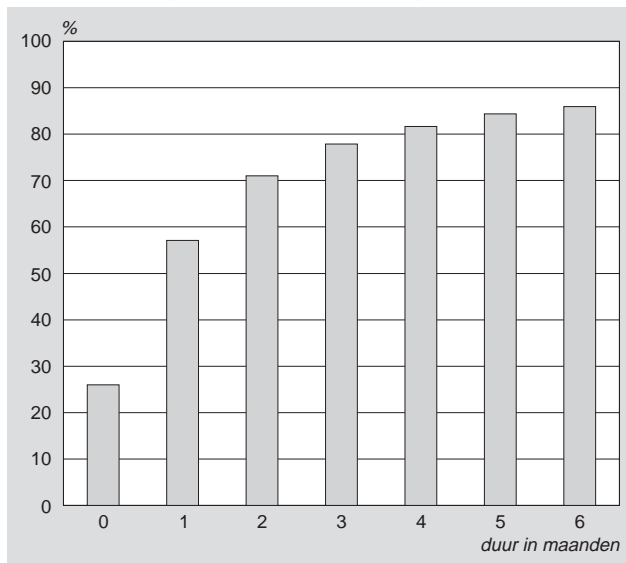

scheiding wordt beëindigd de afgelopen jaren vrijwel gelijk gebleven. Door de komst van de flitsscheiding lijkt de behoefte aan echtscheiding te zijn verminderd.

Snelle procedure

De term 'flitsscheiding' is gerechtvaardigd, gezien de duur die verstrijkt tussen het moment van omzetting van het huwelijk in het partnerschap en het moment van ontbinding van dat partnerschap. Van alle huwelijken die sinds 1 april 2001 tot medio 2003 zijn omgezet in een geregistreerd partnerschap, is bijna 60 procent binnen de daaropvolgende maand ontbonden (*grafiek 3*). Ruim een kwart is zelfs al in dezelfde kalendermaand ontbonden. Een half jaar na de omzetting is bijna 90 procent ontbonden.

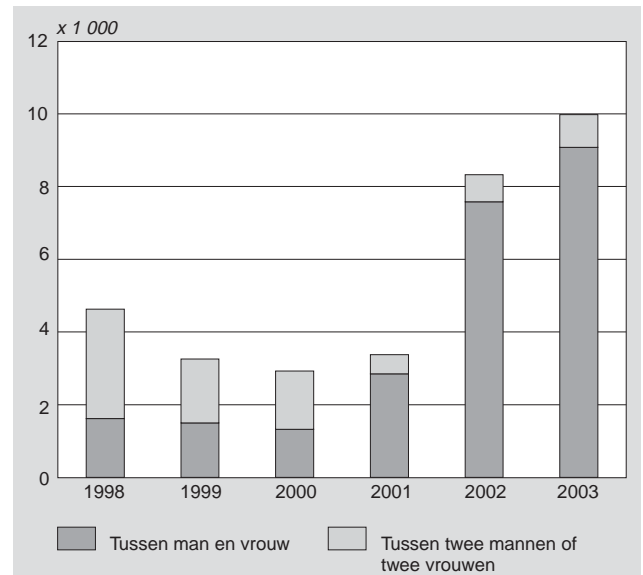
3. Aandeel omzettingen van huwelijk in partnerschap dat is gevolgd door ontbinding, naar duur sinds omzetting

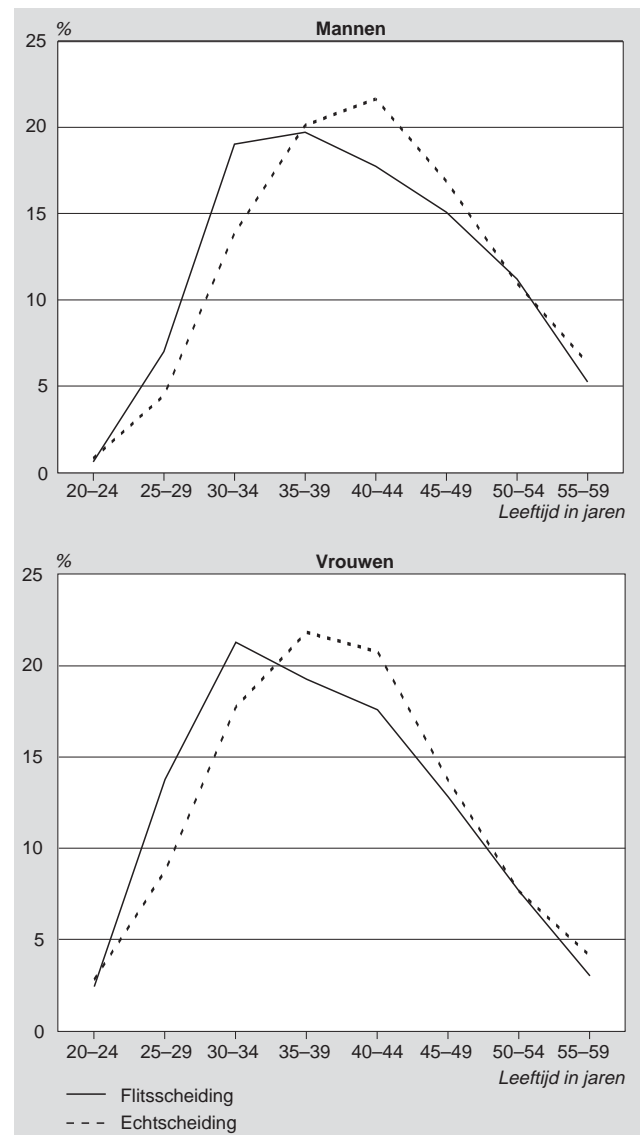
Ontwikkelingen in aantal partnerschapsregistraties

De invoering van het geregistreerd partnerschap in 1998 stelde paren van gelijk geslacht voor het eerst in staat om hun relatie wettelijk te vast te leggen. Vooral in de eerste maanden na de invoering maakten veel van deze paren van deze mogelijkheid gebruik. Bijna twee derde van deze paren betrof twee mannen of twee vrouwen. Na de eerste aanlooperperiode nam het aantal geregistreerde partnerschappen af. De mogelijkheid om een huwelijk om te zetten in een partnerschap leidde vanaf de tweede helft van 2001 tot een forse stijging van het aantal partnerschappen. In 2001 werden ruim 3 duizend partnerschappen geregistreerd, in 2003 al bijna 10 duizend. Deze toename betreft vrijwel volledig partnerschapsregistraties van paren van verschillend geslacht. Daarnaast blijkt dat iets meer dan de helft van de partnerschappen die in 2003 zijn geregistreerd omzettingen betreffen van een huwelijk in een partnerschap. Zoals gezegd wordt het merendeel van deze omzettingen korte tijd later gevolgd door een ontbinding. De toename van het aantal partnerschapsregistraties kan dus voor een belangrijk deel worden toegeschreven aan de flitsscheiding. Opgemerkt wordt dat in het aantal flitsscheidingen in 2003 ook flitsscheidingen zijn meegeteld die het gevolg zijn van een omzetting die reeds in 2002 plaatsvond.

4. Aantal partnerschapsregistraties naar samenstelling paar, 1998-2003

5. Flitsscheiders en echtscheiders naar geslacht en leeftijd, als percentage van het totaal, 2003

Flitsscheiders iets jonger dan echtscheiders

Nu flitsscheiding voor bijna een op de acht echtparen een alternatief is voor echtscheiding, is het interessant om na te gaan welke mensen gebruikmaken van dit alternatief. Flitsscheiders blijken gemiddeld wat jonger te zijn dan echtscheiders. De gemiddelde leeftijd van mannen die in 2003 via een flitsscheiding hun huwelijk ontbonden, was 41,6 jaar. Vrouwen waren gemiddeld 38,7 jaar oud. Mannen en vrouwen die via een reguliere echtscheiding hun huwelijk ontbonden, waren respectievelijk gemiddeld 42,9 jaar en 39,9 jaar.

Het zijn vooral de dertigers die gebruikmaken van de flitsscheiding. Zo was van de mannen die in 2003 een flitsscheiding meemaakten 19 procent 30 tot 35 jaar oud, tegen 14 procent van de mannen die een echtscheiding meemaakten (*grafiek 5*). Op hogere leeftijd zijn de verschillen minder groot. Zo is bijna 8 procent van de flitsscheiders vrouwen 50 tot 55 jaar oud, vergelijkbaar met het aandeel vrouwen.

Helft van flitsscheiders heeft thuiswonende kinderen

Partners kunnen een flitsscheiding in gang zetten als ze het onderling eens zijn over zaken als de verdeling van de bezittingen. Ook als ze het eens zijn over de omgangsregeling met de eventuele kinderen kunnen ze een flitsscheiding overwegen. Het samen hebben van kinderen hoeft dus geen belemmering te zijn voor een flitsscheiding. Dit blijkt ook uit de cijfers. Ongeveer de helft van de vrouwen die in 2003 via een flitsscheiding hun huwelijk hebben ontbonden, had thuiswonende kinderen (*grafiek 6*). Van de vrouwen die in 2003 een echtscheiding zijn aangegaan

had ruim zeven op de tien een of meer thuiswonend kinderen. Ongeveer een derde van de echtscheiders had op het moment van echtscheiding twee thuiswonende kinderen, tegen iets minder dan een kwart voor de flitsscheiders. Flitsscheiders zijn dus weliswaar vaker kinderloos dan echtscheiders, maar toch zijn ook bij flitsscheidingen regelmatig kinderen betrokken. In 2003 maakten ruim 4 duizend nog thuiswonende kinderen een flitsscheiding mee.

Het heeft er alle schijn van dat de flitsscheiding voor mensen die het eens zijn over wederzijdse zorg en de zorg voor eventuele kinderen, een snel, goedkoop en emotioneel minder belastend alternatief is voor de reguliere echtscheiding.

6. Scheidende vrouwen naar type scheiding en aantal thuiswonende kinderen, 2003

